

Závěrečné stanovisko s návrhem opatření k nápravě ve věci postupu ČOI při kontrole poskytování dopravních služeb osobám na vozíku

A. Závěry šetření

Česká obchodní inspekce vykonává dozor nad dodržováním povinností uložených zákonem o ochraně spotřebitele,¹ který stanoví, že prodávající nesmí při prodeji výrobků nebo poskytování služeb spotřebitele diskriminovat.² Pokud v posuzovaném případě hraje roli některý z důvodů dle antidiskriminačního zákona,³ je nutné, aby při kvalifikaci možné diskriminace Česká obchodní inspekce vycházela z antidiskriminačního zákona, i pokud jde o formy diskriminace.

Příslušný inspektorát⁴ nejprve posuzoval soulad postupu dopravní společnosti se smluvními přepravními podmínkami společnosti. V návaznosti na žádost o provedení úkonů dozoru provedl kontrolu, v rámci níž však pracoval s nesprávným předpokladem, že přeprava kočárků a vozíků stojí na rovnocenné úrovni, a nevěnoval se vyhodnocení možné nepřímé diskriminace osob se zdravotním postižením.

Česká obchodní inspekce (dále také „ČOI“) se dopustila pochybení spočívajícího v nesprávném vyhodnocení možné nepřímé diskriminace osob se zdravotním postižením, a to jak obecné nepřímé diskriminace, tak i opomenutí přijímat přiměřená opatření ve vztahu k osobám se zdravotním postižením, aby mohly využít služeb určených veřejnosti.

B. Vyjádření úřadu

Příslušný inspektorát trvá na svém závěru, že přeprava kočárků a invalidních vozíků ve veřejné autobusové dopravě jsou si rovny a požívají i stejné ochrany antidiskriminačním zákonem.⁵ Zdůraznil, že při přepravě dítěte v kočárku, doprovázeného rodičem, případně jinou osobou, by mohlo také dojít k diskriminaci z důvodu pohlaví.⁶ Vzhledem k tomu, že zdravotní postižení je jako zakázaný důvod rozlišování uvedeno ve stejném ustanovení, dovozuje, že kočárky a invalidní vozíky jsou při přepravě postaveny na roveň.

Důvody uvedené ve zprávě o šetření, pro které by měl být invalidní vozík upřednostněn, lze podle názoru inspektorátu uplatnit i pro kočárky. Vyjádřil nesouhlas s názorem, že odmítnutí přepravy osob na vozíku by mělo být možné v zásadě pouze v případě, kdy je

1 Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.

2 Ustanovení § 6 zákona o ochraně spotřebitele.

3 Zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

4 Česká obchodní inspekce, inspektorát Středočeský a Hl. město Praha.

5 Přitom odkázal na zprávu veřejného ochránce práv zde dne 7. února 2013, sp. zn. 138/2012/DIS/JKV, dostupné z <http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/1778>, která se týkala omezení přepravy cestujících s kočárky s dětmi.

6 Dle § 2 odst. 3 antidiskriminačního zákona.

místo pro vozík již obsazeno jiným vozíkem, „protože by to znamenalo vyloučení přepravy kočárku v kterékoli fázi jízdy z důvodu naložení invalidního vozíku, a to například i za situace, kdy dopravuje matka dítě k lékaři a zdravotně postižený jede do kina“.

Inspektorát odkazuje na své vyjádření⁷, v němž uvedl, že současná právní úprava nijak neupřednostňuje přepravu vozíků před kočárky. Připouští, že úprava může v praktickém životě způsobovat obtíže, a proto trvá na svém návrhu, že by se problémem měly zabývat dotčené státní orgány na nejvyšší úrovni.

Inspektorát uzavírá, že nepochybil, když vycházel z předpokladu, že cestování s kočárkem a na invalidním vozíku ve veřejné hromadné dopravě je z hlediska ochrany před diskriminací na stejné úrovni, z čehož dovodil i ostatní závěry při řešení podnětu.

C. Závěrečné hodnocení

Česká obchodní inspekce, Inspektorát Středočeský a Hl. město Praha, pracuje s nesprávným právním hodnocením. Pokud inspektorát uvádí, že znevýhodnění způsobené nemožností využít jiné než k tomu uzpůsobené autobusy platí i pro kočárky, nelze s tím souhlasit, neboť cestující s kočárky s dětmi mohou stále využít příslušné místo i ve standardních vozidlech, nejen v nízkopodlažních. Nízkopodlažní vozy pro ně v tomto ohledu představují pohodlnější variantu, nikoliv jedinou možnou, jako je tomu u osob na vozíku. Situace cestujících se zdravotním postižením proto není zcela srovnatelná se situací cestujících s kočárky, a pokud se vyhodnotí jako srovnatelná, vede to ke znevýhodnění osob se zdravotním postižením a k jejich nepřímé diskriminaci.⁸

Česká obchodní inspekce dále zcela pomíjí i rozdíl v právní úpravě, která ve vztahu k osobám se zdravotním postižením stanoví poskytovatelům služeb povinnost přijímat tzv. přiměřená opatření ve vztahu k osobám se zdravotním postižením,⁹ která by měla osobám se zdravotním postižením umožnit využívání služeb určených veřejnosti. Proto nelze přisvědčit závěru, že z pohledu antidiskriminačního zákona jsou diskriminační důvody pohlaví a zdravotní postižení postaveny naroveň.¹⁰

Z důvodu faktických rozdílů situací, v nichž se nacházejí cestující na vozíku a cestující s kočárky s dětmi, i z důvodu rozdílu v právní úpravě proto musím trvat na závěru, že postup ve vztahu k osobám na vozíku v oblasti poskytování služeb by měl být vstřícnější a v žádném případě méně příznivý ve srovnání s cestujícími s kočárky s dětmi.

S ohledem na nepřijetí opatření k nápravě vydávám své závěrečné stanovisko podle ustanovení § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv. Součástí stanoviska je návrh opatření k nápravě.

7 Ze dne 1. července 2016, sp. zn. 138298/15/1000.

8 Dle § 3 odst. 1 antidiskriminačního zákona.

9 Ustanovení § 3 odst. 2 antidiskriminačního zákona.

10 Situaci přitom nelze srovnávat se závěry uvedenými ve zprávě ze dne 7. února 2013, sp. zn. 138/2012/DIS/JKV, neboť předmětem této zprávy bylo možné znevýhodnění cestujících s kočárky ve srovnání s běžnými cestujícími.

D. Opatření k nápravě

České obchodní inspekci, inspektorátu Středočeskému a Hl. m. Prahy navrhuji, aby přehodnotila svůj postup a provedla novou kontrolu ČSAD MHD Kladno, v rámci níž využije moje závěry týkající se právního hodnocení diskriminace osob se zdravotním postižením uvedené ve zprávě o šetření a v tomto stanovisku.

Závěrečné stanovisko zasílám řediteli inspektorátu České obchodní inspekce, inspektorátu Středočeskému a Hl. m. Prahy, a žádám, aby mi podle ustanovení § 20 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv sdělil, zda provedl navržená opatření k nápravě. Odpověď očekávám v zákonné lhůtě 30 dnů od doručení stanoviska. Stanovisko zasílám také stěžovateli.

Pokud Česká obchodní inspekce, inspektorát Středočeský a Hl. m. Praha, nepřijme navržená opatření k nápravě nebo provedená opatření nebudu považovat za dostatečná, podle ustanovení § 20 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv vyrozumím Ústřední inspektorát České obchodní inspekce, případně mohu o svých zjištěních informovat veřejnost včetně sdělení jmen osob oprávněných jednat jménem České obchodní inspekce.

Brno 9. dubna 2018

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D., v. r.
veřejná ochránkyně práv
(stanovisko je opatřeno elektronickým podpisem)